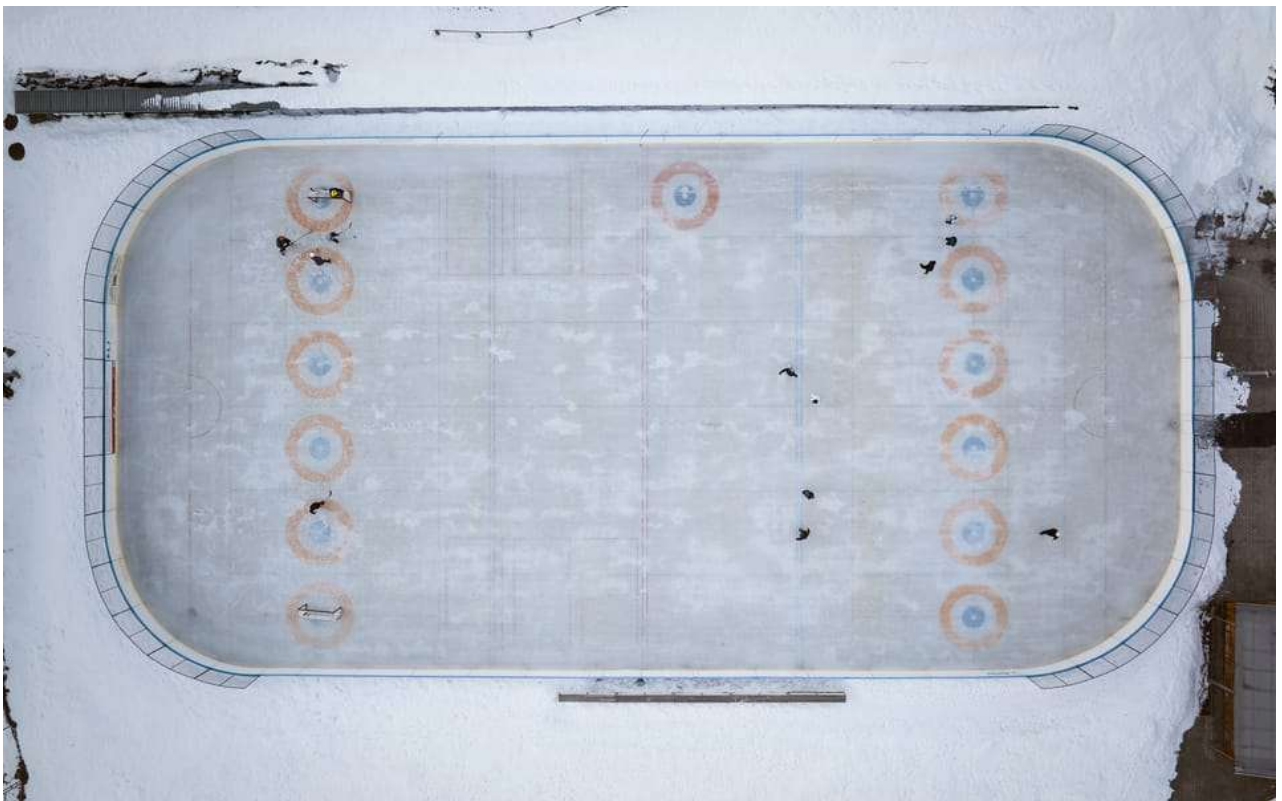

INIZIATIVA

pertuccont la sanaziun dalla piazza da
gatsch dil Center Fontauna

MESSADI

dalla suprastanza communal a al cussegl da vischnaunca

Stimada dunna presidenta
Stimadas dunnas cusseglieras
Preziai signurs cussegliers

1. Resumaziun dil pli impurtont

Ils pli impurtonts puncts en connex cun l'iniziativa pertuccont la sanaziun dalla piazza da glatsch dil Center Fontauna:

- ✓ Mardis, ils 2 da zercladur 2026 ei vegniu inoltrau al president communal in'iniziativa cun il tetel: «Iniziativa dil pievel pertuccont la sanaziun dalla piazza da glatsch dil Center Fontauna».
- ✓ Text dall'iniziativa: *Mantener il glatsch artificial dil Center Fontauna entras far las investziuns necessarias per ina sanaziun ell'altezia da frs. 1'110'000.- (+/- 15 %) cun ina reducziun dalla surfatscha da glatsch da ca. 20 % tenor messadi 20–2025/2028 al cussegl da vischnaunca dils 4 da matg 2026.*
- ✓ L'administraziun communal ha verificau las gliestas da suttascripziun e confirmau che 280 votantas e votants han suttascret legalmein l'iniziativa inoltrada. Duas persunas han suttascret l'iniziativa senza esser legitimadas da votar ella vischnaunca da Mustér.
- ✓ La suprastanza constatescha che l'iniziativa ei valeivla.
- ✓ L'infrastructura tecnica dalla patinera artificiala ha contonschiu ina vegliadetgna critica. Ina sanaziun ei indispensabla per saver garantir igl unviern 2026/2027 ina patinera en funcziun.
- ✓ Ina cuntinuaziun dil menaschi senza investziuns ei tecnicamein buca pli pusseivla. Reparaturas provisorias ei negina soluziun e caschunassen cuosts enorms senza in effect durabel.
- ✓ La patinera artificiala ademplescha numerusas funcziuns che han gronda impurtonza per la veta sociala ella vischnaunca. Aschibein per affons e giuvenils sco era per il turissem ei ella da gronda muntada.
- ✓ Il concept da sanaziun ha sco finamira da renovar tecnicamein gl'indrez, optimar el economicamein e medemamein adattar el als basegns actuals. In element central ei la reducziun moderata dalla surfatscha da glatsch per rodund 20 %.
- ✓ Ils cuosts totals per la sanaziun dalla patinera artificiala cun ina reducziun dalla surfatscha da glatsch da ca. 20 % muntan a frs. 1'110'000.- (+/- 15 %).
- ✓ La suprastanza communal propona al cussegl da vischnaunca da recumandar alla populaziun d'approbar la «Iniziativa dil pievel pertuccont la sanaziun dalla piazza da glatsch dil Center Fontauna».

2. Introducziun

Mardis, ils 2 da zercladur 2026 ei vegniu inoltrau al president communal in'iniziativa cun il tetel: «Iniziativa dil pievel pertuccont la sanaziun dalla piazza da glatsch dil Center Fontauna».

Il scriver ch'ei vegnius inoltraus ensemen cun las gliestas da sutscriziun cuntegn suandont text d'iniziativa:

Mantener il glatsch artificial dil Center Fontauna entras far las investziuns necessarias per ina sanaziun ell'altezia da frs. 1'110'000.- (+/- 15 %) cun ina reducziun dalla surfatscha da glatsch da ca. 20 % tenor messadi 20–2025/2028 al cussegl da vischnaunca dils 4 da matg 2026.

3. Constituziun communal - dretg d'iniziativa

3.1 Constituziun communal

La constituziun communal reglescha il dretg d'iniziativa sco suonda:

Art. 17

¹ 150 votants san far propostas en scret e pretender ch'ei vegni votau surlunder. Excepidas da quei dretg ein decisiuns ch'autoritads communalas han priu sin fundament da lur cumpetenzas ni fatgs che reglan relaziuns denter la vischnaunca e tiarzas personas.

² L'iniziativa ei era buca pussevla encunter conclus dil cussegl da vischnaunca, ch'ei sutscrit tenor art. 21 al referendum facultativ.

³ L'iniziativa sa vegnir inoltrada en fuorma d'ina proposta generala ni d'in sboz formulau. Ella ei d'inoltrar cun las sutscriziuns all'administraziun communal.

Avis: Tenor sclariment cun la cussegliaziun giuridica sebase il passus tier art. 17 cefra 1: «Excepidas da quei dretg ein decisiuns ch'autoritads communalas han priu sin fundament da lur cumpetenzas...» sin cumpetenzas finalas, pia fatschentas che stattan cumpleinamein en cumpetenzza dalla suprastanza communal ni dil cussegl da vischnaunca.

3.2 Verificaziun

L'administraziun communal ha verificau las gliestas da sutscriziun e confirmau che 280 votantas e votants han sutscrit legalmein l'iniziativa inoltrada. Duas personas han sutscrit l'iniziativa senza esser legitimadas da votar ella vischnaunca da Mustér.

4. Constituziun communal – Procedura

4.1 Constituziun communal

La constituziun communal reglescha la procedura d'ina iniziativa sco suonda:

Art. 18

¹ Ina iniziativa valeivla sto vegnir tractada sil pli tard enteifer sis meis suenter ch'ella ei vegnida inoltrada. Schai la proposta ella cumpetenza dalla suprastanza ni dil cussegl da vischnaunca e corrispunda l'autorità cumpetenta ad ella, croda ina votaziun dil pievel.

² Croda ella denton ella cumpetenza dil pievel, ni corrispunda l'autorità cumpetenta buca al giavisch, predeliberescha il cussegl da vischnaunca la proposta. Quel sto suttametter il punct da recapitulaziun cun in pareri ed eventualmein cun ina cunterproposta alla votaziun dil pievel.

³ Ei ina cunterproposta avon maun, vegn ei suttamess als votants sil medem cedel da votar las suandontas damondas:

1. Vuleis Vus acceptar l'iniziativa dil pievel?
2. Vuleis Vus acceptar la cunterproposta dil cussegl da vischnaunca?
3. Pil cass che ton l'iniziativa dil pievel sco era la cunterproposta dil cussegl da vischnaunca vegnan acceptadas, duei l'iniziativa dil pievel u la cunterproposta passar en vigur?

⁴ Il pli absolut vegn erui separadamein per mintga damonda. Damondas buca rispundidas vegnan buca risguardadas.

⁵ Vegnan aschibein l'iniziativa sco la cunterproposta acceptadas, decida il resultat dalla tierza damonda. En vigur va quei project che contonscha las biaras vuschs tier quella damonda.

4.2 Constataziuns

La suprastanza constatescha che l'iniziativa ei valeivla.

5. Cuntegn dall'iniziativa – Sanaziun dil glatsch artificial dil Center Fontauna

Ilis iniziants giavischan che las investiziuns necessarias per mantener il glatsch artificial el Center Fontauna vegnan fatgas. Il cussegl da vischnaunca aveva tractau quella fatschenta l'emprema gada ils 4 da matg 2026 ed aveva refusau la damonda da credit cun 7 encunter 6 vuschs ed ina abstenziun.

5.1 Punct da partenza

Il Center Fontauna ei dapi onns ina part centrala dall'infrastructura publica dalla vischnaunca da Mustér. El ademplescha ina funcziun impurtanta sco liug da sport, da sentupada e da manifestaziuns e contribuescha essenzialmein alla qualidad da viver dalla populaziun sco era all'attracziun dalla destinaziun da vacanzas per hosps.

Las purschidas vegnan duvradas intensivamein da differentas gruppas d'utilisaders: scolas, uniuns, famiglias, giuvenils sco era hosps dalla regiun e dil turissem. Aschia ei il Center Fontauna bia dapli che mo ina installaziun da sport, el ei in liug da sentupada, d'integracziun e da veta communal.

In'impurtont element da questa infrastructura ei la patinera artificiala. Durent il meis d'unviern ei ella in liug fetg frequentau ed in'impurtanta purschida per moviment, temps liber ed activitads

d'uniuns.

L'infrastructura tecnica dalla patinera artificiala ha contonschiu ina vegliadetgna critica. Numerusas installaziuns existentas ed essenzialas ein veglias e muossan permanentamein disturbis. La situaziun dallas lingias sutterranas ella platta per sferdentar, cun ina lunghezia da rodund 20 kilometers, las qualas han contonschiu respectivamein surpassau lur cuoz da veta, caschunan gronds fastedis. Ils uders muossan ruttadiras, las qualas san strusch vegnir localisadas. Il glicol utilisau sfundra plaunet e penetrescha plaun a plaun el terren. Per quels motivs astgein nus buca pli emplenir igl indrez cun quella substantza.

5.2 Basegns d'agir

Suenter in'analisa fundada duront igl unviern 2025/2026 lubescha la situaziun actuala negin spazi per spitgar pli ditg. Ina sanaziun ei indispensabla per saver garantir igl unviern 2026/2027 ina patinera en funcziun.

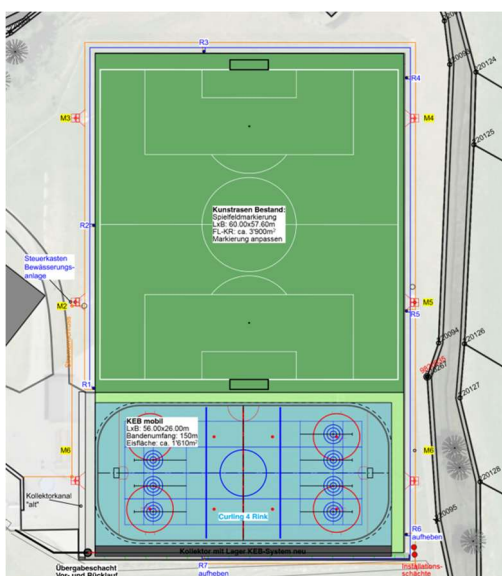
La vischnaunca stat pia avon ina decisiun fundamentala: **Sanar ni serrar**

Ina cuntinuaziun dil menaschi senza investiziuns ei tecnicamein buca pli pusseivla. Reparaturas provisorias ein negina soluziun e caschunassan cuosts enorms senza in effect durabel. La sanaziun ei pia buca pli ina meglieraziun facultativa, mobein ina mesira necessaria per garantir la cuntinuaziun dil menaschi.

Vegn ei desistiu dalla sanaziun havess quei consequenzas directas e considerablas:

- aboliziun d'ina purschida centrala per il temps liber ed il sport
- restricziuns dall'utilisaziun per las scolas
- sperdita d'in impurtont liug da sentupada per la populaziun
- consequenzas negativas pil turissem

Sin fundament da quels fatgs exista in clar ed urgent basegn d'agir.

Maletg 1: Situaziun unviern

5.3 L'impurtonza dalla patinera artificia per la vischnaunca

La patinera artificia ademplescha numerusas funcziuns, che han gronda impurtonza per la veta sociala ella vischnaunca.

Ella ei en special:

- in liug da sentupada accessibel per tuttas generaziuns
- in liug per moviment e prevenziun dalla sanadad
- ina part impurtonta dall'infrastructura per las scolas
- in element central dalla promoziun dalla giuventetgna
- ina purschida attractiva per hosps e turissem
- ina dallas paucas pusseivladads da curling ella regiun

Gest per affons e giuvenils ei la patinera artificia ina pusseivladad fetg preziosa per semover activamein. En in temps, nua che medias digitalas occupeschan adina dapli spazi, survegn la promoziun da moviment e sport in'impurtonza supplementara.

Era per famiglias e persunas pli veglias porscha la surfatscha da glatsch ina pusseivladad impurtonta per temps liber activ e per interraziun sociala. Ella rinforza il liug da cuminonza e promova il sentiment da communitad.

Per il turissem ei la pista da glatsch artificia ina purschida supplementara relevanta, specialmein en unviarns cun pouca neiv. Ella contribuescha alla diversificaziun dall'offerta turistica ed augmenta l'attractiun dalla regiun.

5.4 Concept da sanaziun e menaschi d'unviern

Il concept da sanaziun ha sco finamira da renovar tecnicamein gl'indrez, optimar el economicamein e medemamein adattar el als basegns actuals. In element central ei la reduenziun moderata dalla surfatscha da glatsch per rodund 20 %.

Questa adattaziun sebasan sin las cefras d'utilisaziun effectivas e lubescha:

- ina gestiun pli efficienta dil menaschi
- ina reduenziun dils cuosts d'energia e da manteniment
- ina grondezia persistenta e durabla digl indrez

La funcziun digl indrez resta cumpleinamein garantida:

- pusseivladads d'utilisaziun per uniuns e gruppas
- attractivitat per in publicum pli vast
- rinforzament specific dil turissem d'unviern

La renovaziun tecnica cumpeggia en special:

- renovaziun completa dallas installaziuns da sferdentar e dalla controlla
- gl'indrez da sferdentar vegn mintgamai rasaus ora igl atun sin il plaun preparau
- optimaziun dall'efficienza energetica
- meglieraziun dalla segirtad dil menaschi

Aschia vegn garantiu ina utilisaziun a liunga veta e fidada digl indrez.

5.5 Cuosts e finanziaziun

Il cuosts totals per la sanaziun dalla patinera artificiala cun ina reducziun dalla surfatscha da glatsch da ca. 20 % muntan a frs. 1'110'000.- (+/- 15 %).

Tenor plan da finanzas ei la finanziaziun dalla sanaziun dalla patinera supportabla e periclitescha buca ils projects instradai tenor strategia "Mustér 2035".

5.6 Consequenzas en cass d'ina renunzia dalla sanaziun

Ina renunzia dalla sanaziun havess consequenzas negativas immediatas ed a liunga veta per la vischnaunca e la regiun. Sche la patinera artificiala stuess vegnir serrada havess quei las suandontas consequenzas:

- la sperdita d'ina purschida centrala per affons e juvenils
- ina reducziun marcanta dalla qualidad da viver
- ina sminuaziun dalla veta sociala
- consequenzas negativas per il turissem
- ina sperdita dalla reputaziun per la vischnaunca

Ultra da quei fussen structures d'uniuns existentas periclitadas e l'offerta per las scolas vegness limitada considerablamein. In tal pass fuss strategicamein buca prudents.

5.7 Impurtonza per il svilup futur

La sanaziun ed il svilup dil Center Fontauna ei ina investiziun en il futur dalla vischnaunca.

Il project rinforza nossa vischnaunca:

- sco liug da habitar attractiv
- sco vischnaunca amicabla per famiglias
- sco destinaziun turistica multifara
- sco communitad viva ed activa

La promoziun da sport, moviment e sentupada ei ina incumbensa centrala dil maun public. Ella contribuescha essenzialmein alla sanadad dalla populaziun sco era alla cohesiun sociala. Cun quest project vegn creau ina infrastruttura dumandada ed orientada al futur.

6. Posiziun dalla suprastanza communal

L'iniziativa dil pievel ha sco finamira da mantener las purschidas existentas per nossa populaziun indigena sco era per nos hosps. Quei ei era stau la finamira dalla suprastanza communal cu ella haveva pinau la fatschenta per mauns dil cussegl da vischnaunca dils 4 da matg 2026. Il grond sustegn dalla populaziun enviers l'iniziativa demuossa plinavon con impurtont che quei stabiliment ei per nos affons, per nossas famiglias, uniuns e hosps.

La suprastanza communal ei perschuidida dil project. La finanziaziun ei supportabla, aschia ch'ina reducziun dalla purschida dil temps liber fuss in falliu segn enviers nossa populaziun e nos hosps. Plinavon periclitescha quell'investiziun buca auters projects.

La suprastanza communal sustegn l'iniziativa e propona al cussegl da vischnaunca da medemamein sustener quella.

7. Proposta

Sin fundament dallas ponderaziun suramenziunadas

propo na

la suprastanza communal al cussegl da vischnaunca:

1. Da recumandar alla populaziun d'approbar la «Iniziativa dil pievel pertuccont la sanaziun dalla piazza da glatsch dil Center Fontauna» cun conceder in credit da frs. 1'110'000.- (+/- 15 %) per la sanaziun dalla patinera artificiala cun ina reducziun dalla surfatscha da glatsch da ca. 20 %.

Suprastanza communal Disentis/Mustér

Il president:

Il meinafatschenta:

René Epp

Roland Cajacob

Disentis/Mustér, ils 5 da zercladur 2026